

Imetystä, rintaruokintaa vai täysimetystä? Käsitteet ja termit sekaisin imetysuutisoinnissa

---

Päivi Peltoniemi
Saksan kieli ja kirjallisuus
Vaasan yliopisto

The purpose of this paper is to analyse some central concepts and terms of breastfeeding in Finnish. They are imetys, täysimetys and osittaisimetys as well as 'täysimetys', 'rintaruokinta' and 'imetys'. The article describes how news on a doctoral dissertation about the influence of exclusive breastfeeding on allergic symptoms were released in Finnish media in spring 2008. The research material consists of 27 news in Internet on the topic. In this paper, the central concepts and terms of breastfeeding are analysed by means of terminological concept analysis, i. e. by satellite systems and concept diagrams. The analysis shows that the media had problems not only on the concept level, but also on the term level. In addition to this, misunderstood concepts and terms tend to reflect on other news on breastfeeding, too.

Avainsanat: terminologinen käsiteanalyysi, imetys, täysimetys, tieteen popularisointi

1 Johdanto

Maailman terveysjärjestö WHO haluaa varmistaa parhaan mahdollisen ravinnon kaikille maailman lapsille ja suositaa niin kehitys- kuin teollisuusmaidenkin vauvoille puolen vuoden täysimetystä. Suomen sosiaali- ja terveysministeriö yhtyi WHO:n täysimetys-suositukseen syksyllä 2004. Täysimetyksessä ”vauva saa ravintonsa täysin äidin rinnasta”, hän ei siis saa ”muuta ruokaa tai juomaa, ei edes lypsettyä äidinmaitoa” (Loppi 2004; KTL 2008: 22). WHO:n *täysimetyksen* määritelmä sallii kuitenkin sen, että vauva voi saada tarvittaessa ravintolisiä, esimerkiksi vitamiineja tai lääkkeitä (Loppi 2004). Vuonna 2005 Suomessa oli 6 kuukauden ikäisistä vauvoista täysimetettyjä vain 1 %. Nelikuisilla vauvoilla vastaava luku oli Suomessa 34 % ja Ruotsissa 60 %. (Hasunen & Ryytänen 2006; Helsingin Sanomat 2010.)

Keväällä 2008 valmistui väitöstutkimus täysimetyksen vaikutuksesta allergioihin (ks. Pesonen 2008). Tutkimuksen mukaan täysimetyksen pitkitäminen yli suositellun kuuden kuukauden ei tehosta imetyksen allergioilta suojaavaa vaikutusta. Yhdeksän kuukautta kestäneeseen täysimetykseen saattaa tulosten mukaan liittyä riski allergisen oireilun lisääntymisestä. Lehdistö uutisoi väitöstutkimuksen näyttävästi, mutta

virheellisesti. STT korjasi alkuperäistä uutistiedotettaan (ks. esimerkki 23), mutta korjatussa tiedotteessa asiasisältö muuttui yhä kauemmaksi väitöskirjan tuloksista: uutisotsikoiden mukaan pitkä imetys ei anna suojaa allergioilta (ks. esim. Pohjolan Sanomat 2008) ja yli puoli vuotta jatkunut imetys voi altistaa niille (Kaleva 2008a).

Mitä tiedonvälityksessä tapahtui? Eikö media tuntenut termiä ”täysimetys”? Kyse oli korkeimman akateemisen opinnäytteen eli väitöstutkimuksen tulosten uutisoinnista. Täysimetyksessä on myös kyse vauvan ainoasta ravinnosta puolen vuoden ajan, joten uutisoinnin olisi odottanut olevan erityisen tarkkaa. Hyvään tieteelliseen käytäntöön kuuluu tutkimuksen teon ja tallentamisen ohella se, että tieteelliset asiantuntijat esittävät tutkimuksen tulokset rehellisesti, tarkasti ja huolellisesti (TENK 2004). Tarkkuuden tulisi säilyä tutkimustuloksia popularisoitaessa. Popularisoinnissa joudutaan kuitenkin yhdistämään tieteen vaatimuksia usein vastakkaisiin uutisoinnin vaatimuksiin: kiinnostavuuteen ja henkilökohtaisuuteen (Koskela 2002: 30–31).

2 Tavoite ja tutkimusmenetelmä

Artikkelin tavoitteena on tutkia, mitä uutisoinnissa tapahtui terminologisesta näkökulmasta ja kuvata imetyksen keskeisimmät käsitteet *imetys*, *täysimetys* ja *osittaisimetys* sekä termit ”täysimetys”, ”rintaruokinta” ja ”imetys” käsiteanalyysin keinoin. *Käsite* tarkoittaa ajatuskokonaisuutta, joka muodostetaan tarkastelun kohteesta ja joka perustuu käsitteen piirteisiin eli *käsitepiirteisiin*. *Termi* puolestaan on käsitteen ammattikielinen ilmaus. (Wüster 1991: 8, 36.)

Käsiteanalyysin määritelmän mukaisesti esitän tutkittavaan kokonaisuuteen kuuluvat käsitteet käsitesuhteineen ja tärkeimpine käsitepiirteineen havainnollistamalla käsitteitä ja termejä graafisten kuvioiden, satelliittimallien ja käsitekaavion avulla. Satelliittimallia voi kuvata käsitekartaksi, jossa keskeisin käsite sijaitsee kuvion keskellä ja muut, siihen väljästikin liittyvät, käsitteet sen ympärillä (ks. kuvio 2). (Nuopponen 2000: 128; 2003: 13.) Käsitekaavioissa taas käsitteiden väliset suhteet ovat jäsentyneempiä ja ne esitetään terminologiaopin parissa vakiintunein graafisin keinoin (ks. kuvio 3).

3 Tutkimusaineisto

Tutkimusaineistona toimivat Internetissä keväällä 2008 julkaistut suomenkieliset STT:n tiedotteisiin perustuvat uutiset, joihin löysin lähdeviitteet, yhteensä 27 kappaletta. Lisäksi käytän tutkimusaineistona Pesosen (2008) väitöstiivistelmää, Helsingin yliopiston (2008) väitöstiedotetta ja STT:n tiedotetta (STT Info 2008). Jätän analyysin ulkopuolelle varsinaiset semanttiset, merkitystä koskevat kysymykset, kuten ilmaisujen ”yli puoli vuotta” ja ”ei suojaa” käyttämisen uutisoinnissa ilmaisujen ”yli yhdeksän kuukautta” ja ”ei tehosta suojaa” sijaan (vrt. esimerkit 1–3 ja 4–16).

4 Terminologinen analyysi

Tutkin seuraavassa ensin käsitteitä *täysimetys*, *imetys* ja *osittaisimetys* ja sen jälkeen termejä ”täysimetys”, ”rintaruokinta” ja ”imetys”, koska juuri nämä käsitteet ja termit osoittautuvat analyysissä keskeisiksi ymmärtämisen kannalta. Artikkelin analyysi etenee siis käsitetasolta termitasolle, eikä kronologisesti uutisoinnin mukaan.

4.1 Käsitteet *täysimetys*, *imetys* ja *osittaisimetys*

Uutisoidun väitöstutkimuksen täysimetystä ja sen vaikutusta allergiseen oireiluun koskevat tulokset ovat suomenkielisen väitöstiivistelmän mukaan seuraavat (Pesonen 2008):¹

- (1) [...] **yksinomaisen rintaruokinnan** pitkittäminen **yli** nykyisten suositusten mukaisen **kuuden kuukauden iän** ei tehosta yksinomaisen rintaruokinnan allergiaoireilta suojaavaa vaikutusta.
- (2) **Yhdeksän kuukauden ikään jatkettuun yksinomaiseen rintaruokintaan** saattaa jopa liittyä lapsuusiän atooppisen ihottuman ja ruokayliherkkysoireiden lisääntymisen riski.

Lisäksi yliopiston väitöstiedotteessa todetaan seuraavasti (Helsingin yliopisto 2008):

- (3) **Yksinomainen rintaruokinta puolivuotiaaksi asti** suojaa lasta allergialta, mutta **pelkän rintaruokinnan** jatkaminen tätä kauemmin ei enää tuo lisäsuojausta, vaan saattaa jopa lisätä allergiariskiä, osoittaa Helsingin yliopistossa 11.4. tarkastettava väitöstutkimus.

---

¹ Kaikki korostukset esimerkeissä P. P.

Imetystä, rintaruokintaa vai täysimetystä? Käsitteet ja termit sekaisin imetyssuositustiedoissa

Kuten edellä totesin, WHO suosittaa 6 kuukauden täysimetystä, ja sen jälkeen imetystä, ts. osittaisimetystä, jatkettavaksi muun ruuan ohella ainakin 2 vuoden ikään (Loppi 2004). Kuvio 1 havainnollistaa WHO:n imetyssuosituksia ja väitöstudkimuksen tuloksia yli puoli vuotta kestävästä täysimetyksen suojasta allergioita vastaan.

Kuvio 1. WHO:n imetyssuositukset ja Pesosen (2008) väitöstudkimuksen tulokset yli-pitkän täysimetyksen suojasta allergioita vastaan.

Pesosen (2008) tutkimuksen mukaan 6 kuukauden täysimetyksen antama suoja allergioita vastaan ei tehostu pitkittämällä täysimetystä puolen vuoden yli. Yli 9 kuukautta kestänyt täysimetus saattaa lisätä allergiaoireilua tai riskiä siihen.

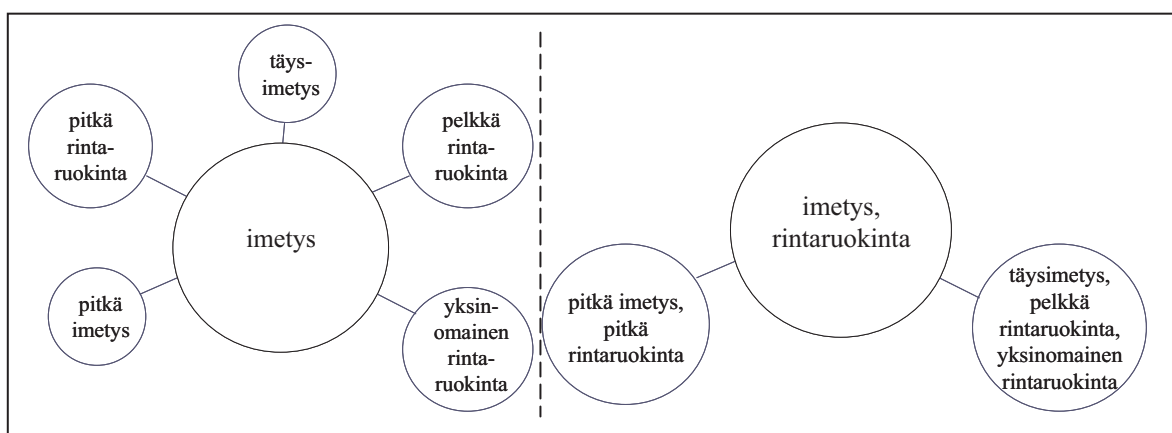
Lehdistö otsikoi nämä tutkimustulokset hyvin kirjavasti. Olen ryhmitellyt otsikot seuraavassa sisällöltään virheellisimmistä tai epätarkimmista alkaen, mikäli mahdollista, ts. käsitepiirteiden mukaan:

- (4) **Pitkä imetys** ei suojaa allergioilta (Hämeen Sanomat 2008, Ilta-Sanomat 2008, Lapin Kansa 2008).
- (5) **Pitkä imetys** ei anna suojaa allergioilta (Elisa.net 2008, ESS 2008, Ilkka 2008, Kainuun Sanomat 2008, Keskipohjanmaa 2008, MTV3 2008a, Plaza.fi 2008, Pohjalainen 2008, Pohjolan Sanomat 2008, Radio Auran Aallot 2008, Saunalahti.fi 2008, Savon Sanomat 2008, Uusi Suomi 2008).
- (6) **Pitkä rintaruokinta** ei suojaa allergioilta (Karjalainen 2008).
- (7) **Pitkä imetys** saattaa lisätä allergiariskiä (Aamulehti 2008a).

- (8) **Yli puoli vuotta jatkunut rintaruokinta** voi altistaa lasta allergialle (Kaleva 2008a).
- (9) **Yli puoli vuotta kestävä täysimetys** saattaa lisätä allergiariskiä (Helsingin Sanomat 2008).

Esimerkeissä 4–6 käsitepiirteet *pitkä* ja *yli puoli vuotta jatkunut/kestävä* sekoittuivat käsitepiirteisiin *yli puoli vuotta* ja *yli yhdeksän kuukautta* (ks. esimerkit 1–3). Uutisotsikot siis sekä yksinkertaistivat että yleistivät tuloksia niin, että ne vääristyivät – Iltalehdessä (2008) jopa seuraavaan muotoon:

- (10) **Rintaruokinta** saattaa lisätä allergiariskiä (Iltalehti 2008).

Kuvio 2. Imetykseen liittyviä, sisällöltään osin identtisiä käsitteitä.

Uutisotsikoiden perusteella media ei tuntenut väitöksen keskeisten käsitteiden sisältöä (ks. kuvion 2 vasen puoli). Nämä olivat käsitepiirteiltään keskenään osin identtisiä (ks. kuvion oikea puoli). Terminologisesti tarkasteltuna ongelmia oli käsitetasolla käsitteiden *pitkä imetus* (esimerkit 4–5 ja 7), *pitkä rintaruokinta* (esimerkki 6) ja *rintaruokinta* (esimerkit 8 ja 10) käsitepiirteiden tulkinnassa: ne eivät ole samat kuin väitöstiedotteen käsitteen *yksinomainen rintaruokinta* piirteet (ks. esimerkit 1–3). Esimerkeissä 8 ja 10 käytettiin ilmauksen ”pelkkä rintaruokinta” tai ”yksinomainen rintaruokinta” sijaan ilmausta ”rintaruokinta”, joka viittaa käsitetasolla käsitteeseen *imetus*, kuten kuvio 2 havainnollistaa. Käsite *rintaruokinta* ei siis sisällä käsitepiirrettä *pelkkä/yksinomainen*.

Ajanmääreisiin liittyvät käsitepiirteet lisäsivät käsitteellistä ja termistöistä sekaannusta entisestään (ks. esimerkit 8–9, 11–12a, 13a ja 14–16). Itse uutisteksteissä Pesosen

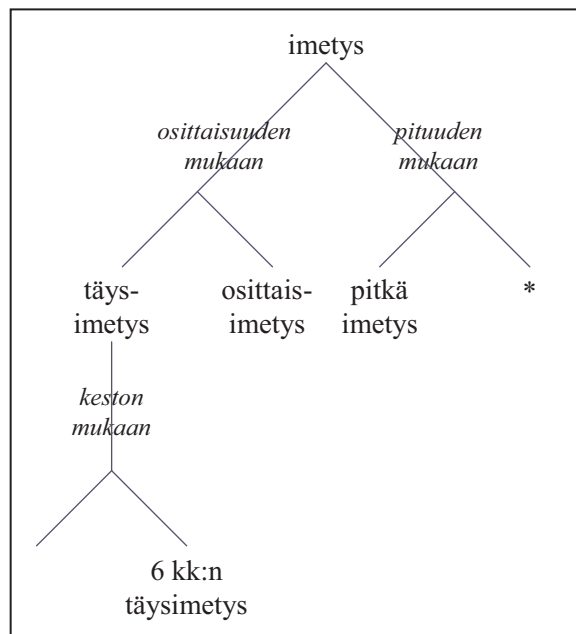
(2008) väitöksen tutkimustuloksina esitettiin muun muassa seuraavia. Esimerkit a ja b esiintyvät suurimmassa osassa uutisia yhdessä:

- (11) **Pitkä imetysaika** ei suojaa lasta allergioilta. Tuoreen väitöskirjan mukaan **yli puoli vuotta jatkunut imetys** saattaa jopa lisätä lapsen allergiariskiä. Jo **kolmen kuukauden imetys** antaa riittävän allergiasuojan. [...] (Hämeen Sanomat 2008, Ilta-Sanomat 2008, Lapin Kansa 2008.)
- (12a) **Yli puoli vuotta kestävä rintaruokinta** ei suojaa lasta allergioilta (Elisa.net 2008, Helsingin Sanomat 2008, Ilkka 2008, Kainuun Sanomat 2008, Keskipohjanmaa 2008, Plaza.fi 2008, Pohjalainen 2008, Pohjolan Sanomat 2008, Radio Auran Aallot 2008, Saunalahti.fi 2008, Uusi Suomi 2008).
- (12b) [...] **täysimetys** saattaa jopa lisätä allergiariskiä (Elisa.net 2008, Ilkka 2008, Kainuun Sanomat 2008, Keskipohjanmaa 2008, Plaza.fi 2008, Pohjalainen 2008, Pohjolan Sanomat 2008, Radio Auran Aallot 2008, Saunalahti.fi 2008, Uusi Suomi 2008).
- (13a) **Yli puoli vuotta kestävä imetys / rintaruokinta** ei suojaa lasta allergioilta (ESS 2008, Karjalainen 2008).
- (13b) [...] **se / täysimetys** saattaa jopa lisätä allergiariskiä (ESS 2008).
- (14) **Yli puoli vuotta kestävä pelkkä rintaruokinta** ei suojaa lasta allergioilta. [...] **täysimetys** saattaa jopa lisätä allergiariskiä. (Savon Sanomat 2008.)
- (15) **Yli puoli vuotta jatkuva / kestävä täysimetys** saattaa jopa lisätä allergiariskiä (Helsingin Sanomat 2008, Karjalainen 2008).
- (16) **Yli puoli vuotta kestävä täysimetys** ei suojaa lasta allergioilta. [...] **se** saattaa jopa lisätä allergiariskiä. (MTV3 2008b.)

Samaan tapaan kuin uutisotsikoissa käsitteet *pitkä imetys* ja *pitkä rintaruokinta* ymmärrettiin identtisiksi käsitteen *täysimetys* kanssa, uutisteksteissä käsitteen *täysimetys* merkitykseksi ajateltiin 'yli puoli vuotta kestävä' (esimerkit 11–12a, 13a, 14–16). Käsitteen *täysimetys* sisältö sekaantui toisin sanoen imetyksen, ja tarkemmin sanottuna täysimeytyksen, kokonaiskeston kanssa (ks. kuvio 3).

Analyysini mukaan käsitteen *imetys* alakäsitteet ovat kuitenkin *täysimetys* ja *osittaisimetys* (ks. myös Imetyssanasto 2008). Tällöin yläkäsitettä tarkastellaan *osittaisuuden mukaan* (ks. kuvio 3). Käytännössä, esimerkiksi neuvolatyössä, imetystä tarkastellaan usein myös akselilla pitkä–lyhyt. *Pituuden mukaan* tarkasteltuna alakäsitteeksi voidaan siten ajatella käsite *pitkä imetys*. Käsitettä *lyhyt imetys** ei sisältämänsä arvolatauksen vuoksi kuitenkaan käytetä. Lisäksi imetystä voidaan tarkastella tarkemmin sen suositellun *keston mukaan*, mutta yleensä näin menetellään vain tarkasteltaessa

käsitettä *täysimetys*. Sen alakäsitteitä ovat siten *6 kuukauden täysimetys* tai lyhyemmät täysimetysajat. (Ks. myös KTL 2008: 23.)

Kuvio 3. Käsitteen *imetys* alakäsitteet.

Asiasisällöllisesti paikkansa pitäviä uutisotsikkoja (ja uutisia) löytyi kuusi, vaikkakin kahdessa näistä oli mukana sanan ”pitkä” tuomaa tulkinnanvaraisuutta (ks. esimerkit 17–18 ja kuvio 3):

- (17) **Pitkä täysimetys** ei anna suojaa allergioilta (MTV3 2008b).
- (18) Väitös: **Pitkä täysimettäminen** voi lisätä allergioita (Yle Uutiset 2008a).
- (19) **Yli puoli vuotta jatkunut täysimetys** voi altistaa lasta allergialle (Kaleva 2008b).
- (20) **Ylipitkä täysimetys** saattaa lisätä allergiariskiä (Aamulehti 2008b).
- (21) **Täysimetyksen pitkittäminen** saattaa lisätä allergiariskiä (Finfood 2008, Verkkouutiset 2008).
- (22) Imettämissuositukset ovat ajan tasalla (Utain 2008).

Neljä ensimmäistä uutisotsikkoa on korjattu em. muotoon yhteydenottojen jälkeen (ks. luku 4.2). Sen sijaan otsikot esimerkeissä 21 ja 22 poikkeavat muista – ne oli alun perin laadittu oikein.

4.2 Termit ”täysimetys”, ”rintaruokinta” ja ”imetys”

Väitöstutkimuksen uutisoinnin alkuperäinen ongelma ei ollut analyysini mukaan kuitenkaan käsitetasolla, vaan termitasolla. Suomenkielisen väitöstiivistelmän ilmaus ”yksinomainen rintaruokinta” (ks. esimerkit 1–3) muuttui uutisoinnissa todella monella tavalla. – Mikä tämän sai aikaan? Ilmaus esiintyi sellaisenaan Helsingin yliopiston (2008) viestinnän tekemässä väitöstiedotteessa. Kuten tapana on, tämä lehdistötiedote löytyy samassa muodossa myös STT:ltä (STT Info 2008). STT kuitenkin kansantajuisti väitöksen tulokset (ks. korostukset esimerkissä 23), minkä seurauksena ne lähtivät lehdistölle aiemmin esitetyssä muodossa: ”Pitkä imetys ei anna suojaa allergioilta - Yli puoli vuotta kestävä pelkkä rintaruokinta ei suojaa lasta allergioilta. [...] täysimetys saattaa jopa lisätä allergiariskiä (Savon Sanomat 2008) (ks. esimerkit 5 ja 14).

Kun virheellisiä uutisia ilmestyi Internetiin 7.4.2008, Imetyksen Tuki ry:n työntekijät ja useat imetystukiäidit lähettivät lehtien toimituksiin korjauspyyntöjä (Maitolaituri.fi 2008). Uutisen korjasivat ensimmäisten joukossa muun muassa MTV3 (2008b), Kaleva (2008b) ja Aamulehti (2008b) (esimerkit 17 ja 19–20). Finfoodin (2008) ja Verkkouutisten (2008) tiedote oli alun perin oikein (esimerkki 21). Samoin Utain, Tampereen yliopiston toimittajakoulutuksen viikkolehti, (2008) tiesi, mitä ja miten uutisoi (esimerkki 22). Myös STT:n toimitukseen otettiin yhteyttä ja pyydettiin täsmentämään, että tutkimuksen tulokset koskevat ylipitkää täysimetystä, eivätkä imetystä yleensä (Maitolaituri.fi 2008). STT:ltä tuli seuraava vastaus 8.4.2008:

- (23) [...] Olemme täsmentäneet jutun **viimeisimpään versioon** kahteen kohtaan, että tutkimuksessa on kyse nimenomaan täysimetyksestä.

Aiemmissä versioissa tuo asia tuli ilmi kenties hieman liian epäsuorasti, mutta mm. tällä tavoin: ’Yli yhdeksän kuukautta pelkän rintaruokinnan varassa olleilla lapsilla oli myöhemmin muita enemmän allergioita. Heiltä löytyi esimerkiksi atooppista ihottumaa. Monilla oli myös yliherkkyttä ruoka-aineille.’ Pelkkä rintaruokinta viittaa tässä täysimetykseen.

STT:n jutut on suunnattu suurelle yleisölle. Tämän vuoksi emme suosi varsinkaan radiosähkeissä termejä, joiden emme varmuudella tiedä aukeavan myös muille kuin tiettyyn asiaan erityisesti perehtyneille. [...] (Maitolaituri.fi 2008.)

Termi ”täysimetys” on kuitenkin käytössä mm. neuvolakorteissa, joten se on tuttu vauvan vanhemmille, samoin kuin terveydenhuollon henkilöstölle. Tarvetta

popularisoinnille, ts. tässä termin selittämiseksi, ei olisi ollut (ks. Koskela 2002: 30). Sekavan uutisoinnin seurauksena Imetyksen tuki ry julkaisi kymmenen sanan imetyssanaston medialle. Se sisältää myös analysoidut, imetyksen keskeisimmät termit ”imetys”, ”täysimetys” ja ”osittaisimetys”. (Imetyssanasto 2008.)

Mistä ilmaus ”yksinomainen rintaruokinta” oli tullut uutisointiin? Se esiintyi väitöksen suomenkielisessä tiivistelmässä. Itse tutkimus oli kuitenkin kirjoitettu englanniksi, samoin kuin alkuperäinen väitöstiivistelmä, joten ilmauksen käyttäminen oli suoraa seurausta englannin kielestä (ks. Pesonen 2008). Imetyssanaston (2008) mukaan ilmausta ”yksinomainen rintaruokinta” ei kuitenkaan tule käyttää, koska suomen kieleen on vaikiintunut termi ”täysimetys”. Terminologisesti tarkasteltuna se on myös läpinäkyvä ja omakielinen, joten termiä ”täysimetys” voi hyvin käyttää suomessa englanninkielisen termin ”exclusive breastfeeding” vastineena. Imetyssanaston (2008) voikin tiivistää tutkittujen käsitteiden ja termien osalta seuraaviin suomenkielisiin termeihin ja määritelmiin sekä englanninkielisiin vastineisiin koskeviin suosituksiin:

- (24) **imetys**, mieluummin kuin: rintaruokinta
en breastfeeding
vauvan ruokkimista äidin rinnalla
täysimetys, ei: yksinomainen rintaruokinta
en exclusive breastfeeding
imetystä, jossa vauva saa kaiken ravintonsa suoraan äidin rinnasta ja tarvittaessa erikseen ravintolisät, esim. vitamiinit tai lääkkeet, ei kuitenkaan muuta ruokaa tai juomaa, ei edes lypettyä äidinmaitoa
WHO suositaa 6 kuukauden täysimetystä.
osittaisimetys
en partially breastfeeding
imetystä, jossa vauva saa äidin rinnasta imemänsä maidon lisäksi myös muuta ravintoa, esimerkiksi vettä, korviketta tai kiinteää ruokaa
WHO suositaa täysimetyksen jälkeen osittaisimetystä ainakin 2 vuoden ikään.

5 Yhteenveto

Hyvään tieteelliseen käytäntöön kuuluu myös tutkimustulosten esittäminen tarkasti ja huolellisesti (TENK 2004). Tutkimustuloksia uutisoitaessa tarkkuus ja rationaalisuus ei aina säily. Media voi kompastua käsitteisiin ja termeihin, jotka ovat aihetta koskettaville jokapäiväisiä. Tutkimustulosten liika yksinkertaistaminen ja popularisointi voivat kuitenkin saada arvaamattomat mittasuhteet. Suositeltu täysimetyksaika merkitsee paljon pelkästään jo 60 000 vuosittain Suomessa syntyvän vauvan kohdalla.

Mitä Pesosen (2008) väitöskirjan tutkimustulosten sekavasta uutisoinnista seurasi? STT oikaisi uutistiedotteen 9.4.2008, mutta kaikki lehdet eivät julkaisseet oikaisua (ks. Maitolaituri.fi 2008). Imetyksen tuki ry jätti asiasta kantelun Julkisen Sanan Neuvostolle (*Imetysuutisia* 2008: 30). Periaatteena on, että kaikkien niiden tiedotusväli-
neiden tulee julkaista myös oikaisu, jotka ovat julkaisseet virheellisen uutisen.

Harhakäsitykset jäävät kuitenkin elämään – eivät vain keskustelupalstoille, joissa keskustelijoiden on mahdollista reagoida niihin hyvinkin nopeasti, vaan myös mediaan. Esimerkiksi Yle Uutiset (2008b) julkaisi lokakuussa 2008 uutisen, jonka mukaan ”yksinomaisen rintaruokinta yli puolivuotiailla lisää ruoka-allergian puhkeamisen riskiä”. Asiasisältö oli *lähes* oikein, mutta tieto ei tukeutunut tutkimukseen. Vaikka STT:n uutiset poistuvat useiden lehtien arkistoista tietyn ajan (esimerkiksi 7 vuorokauden) kuluttua, Internetistä löytyy yli kolme vuotta myöhemmin ainakin kaksi uutista termi- ja sisältövirheineen kyseisestä väitöksestä (ks. Ilta-Sanomat 2008, Plaza.fi 2008; esimerkit 4–5 ja 11–12b). Päätän artikkelini oikaisuopyyntöjä lehtitalojen toimituksiin lähettäneen Imetyksen tuki ry:n työntekijän sanoin: ”Voihan! Ei ole ensimmäinen kerta, kun termit ymmärretään aivan väärin!” (Maitolaituri.fi 2008).

Aineistolähteet

- Aamulehti (2008a). Pitkä imetys saattaaakin lisätä allergiariskiä [online]. [Lainattu 7.4.2008]. Saatavilla: <http://www.aamulehti.fi/uutiset/kotimaa/78246.shtml>
- Aamulehti (2008b). Ylipitkä täysimetys saattaaakin lisätä allergiariskiä [online]. [Lainattu 7.4.2008]. Saatavilla: <http://www.aamulehti.fi/uutiset/kotimaa/78246.shtml>
- Elisa.net (2008). Pitkä imetys ei anna suojaa allergioilta [online]. [Lainattu 11.4.2008]. Saatavilla: <http://elisa.net/uutiset/kotimaa/?id=40141869>
- ESS (2008). Pitkä imetys ei anna suojaa allergioilta [online]. [Lainattu 11.4.2008]. Saatavilla: <http://www.ess.fi/?article=190566>
- Finfood Uutiset (2008). Täysimetyksen pitkittäminen saattaa lisätä allergiariskiä [online]. [Lainattu 7.4.2011]. Saatavilla: <http://www.finfood.fi/finfood/finnfool.nsf/uutisetetusivulle/AEAF1C445D664A4DC225742100252866?opendocument>
- Helsingin Sanomat (2008). Yli puoli vuotta kestävä täysimetys saattaa lisätä allergiariskiä [online]. [Lainattu 14.9.2011]. Saatavilla: <http://www.hs.fi/kotimaa/artikkeli/Yli+puoli+vuotta+kest%C3%A4v%C3%A4+t%C3%A4ysimetys+saattaa+lis%C3%A4t%C3%A4+allergiariski%C3%A4+/1135235384805>
- Helsingin yliopisto (2008). HY: Yli puoli vuotta jatkuva yksinomaisen rintaruokinta saattaa jopa lisätä lapsen allergiariskiä [online]. 07.04.2008 08:15. [Lainattu 14.9.2011]. Saatavilla: <http://savotta.helsinki.fi/halvi/tiedotus/lehti.nsf/e1e392ad852e72f5c225680000404fa8/f7ab27269522d424c2257424001cda79?OpenDocument>

- Hämeen Sanomat (2008). Pitkä imetys ei suojaa allergioilta [online]. [Lainattu 11.4.2008]. Saatavilla: <http://www.hameensanomat.fi/Article.jsp?article=70775>
- Ilkka (2008). Pitkä imetys ei anna suojaa allergioilta [online]. [Lainattu 10.4.2008]. Saatavilla: <http://www.ilkka.fi/Uutisetarticle.jsp?article=333754&Title=Pitk%E4+imetys+ei+anna+suojaa+allergioilta>
- Iltta-Sanomat (2008). Pitkä imetys ei suojaa allergioilta [online]. [Lainattu 14.9.2011]. Saatavilla: <http://www.iltasanomat.fi/kotimaa/pitka-imetys-ei-suojaa-allergioilta/art-1288338740801.html>
- Iltalehti (2008). Rintaruokinta saattaa lisätä allergiariskiä [online]. [Lainattu 14.9.2011]. Saatavilla: http://www.iltalehti.fi/allergia/200804087487139_al.shtml
- Kainuun Sanomat (2008). Pitkä imetys ei anna suojaa allergioilta [online]. [Lainattu 11.4.2008]. Saatavilla: <http://www.kainuunsanomat.fi/uutiset/kotimaa/21118.shtml>
- Kaleva (2008a). Yli puoli vuotta jatkunut rintaruokinta voi altistaa lasta allergialle [online]. [Lainattu 7.4.2008]. Saatavilla: http://www.kaleva.fi/plus/juttu721612_page0.htm
- Kaleva (2008b). Yli puoli vuotta jatkunut täysimetys voi altistaa lasta allergialle [online]. [Lainattu 14.9.2011]. Saatavilla: <http://www.kaleva.fi/uutiset/yli-puoli-vuotta-jatkunut-taysimetys-voi-altistaa-lastaa-allergialle/721612>
- Karjalainen (2008). Pitkä rintaruokinta ei suojaa allergioilta [online]. [Lainattu 11.4.2008]. Saatavilla: http://www.karjalainen.fi/Karjalainen/Uutiset_Kotimaa/pitka_rintaruokinta_ei_suojaa_allergioilta_4135626.html
- Keskipohjanmaa (2008). Pitkä imetys ei anna suojaa allergioilta [online]. [Lainattu 11.4.2008]. Saatavilla: <http://www.keskipohjanmaa.net/gen/492902.asp>
- Lapin Kansa (2008). Pitkä imetys ei suojaa allergioilta [online]. [Lainattu 11.4.2008]. Saatavilla: <http://www.lapin.kansa.fi/uutiset/kotimaa/10421.shtml>
- MTV3 (2008a). Pitkä imetys ei anna suojaa allergioilta [online]. [Lainattu 7.4.2008]. Saatavilla: <http://www.mtv3.fi/uutiset/txt/kotimaa.shtml/arkistot/kotimaa/2008/04/632345>
- MTV3 (2008b). Pitkä täysimetys ei anna suojaa allergioilta [online]. [Lainattu 14.9.2011]. Saatavilla: <http://www.mtv3.fi/uutiset/kotimaa.shtml/2008/04/632345/pitka-taysimetys-ei-anna-suojaa-allergioilta>
- Pesonen, Maria (2008). *Early life determinants of atopy: A 20-year prospective follow-up study on unselected, healthy newborns* [online]. Helsingin yliopisto. [Lainattu 14.9.2011]. Saatavilla: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-10-4596-7>
- Plaza.fi (2008). Pitkä imetys ei anna suojaa allergioilta [online]. [Lainattu 14.9.2011]. Saatavilla: <http://plaza.fi/kotimaa/pitka-imetys-ei-anna-suojaa-allergioilta>
- Pohjalainen (2008). Pitkä imetys ei anna suojaa allergioilta [online]. [Lainattu 10.4.2008]. Saatavilla: <http://www.pohjalainen.fi/Uutisetarticle.jsp?article=318659&Title=Pitk%C3%A4+imetys+ei+anna+suojaa+allergioilta>
- Pohjolan Sanomat (2008). Pitkä imetys ei anna suojaa allergioilta [online]. [Lainattu 10.4.2008]. Saatavilla: <http://www.pohjolansanomat.fi/pikauutiset/kotimaa/78350.shtml>
- Radio Auran Aallot (2008). Pitkä imetys ei anna suojaa allergioilta [online]. [Lainattu 10.4.2008]. Saatavilla: <http://kotisivut.auranaallot.fi/auranaallot/?sivu=993&ts=531835>
- Saunalahti.fi (2008). Pitkä imetys ei anna suojaa allergioilta [online]. [Lainattu 11.4.2008]. Saatavilla: <http://saunalahti.fi/uutiset/?id=40141869>
- Savon Sanomat (2008). Pitkä imetys ei anna suojaa allergioilta [online]. [Lainattu 10.4.2008]. Saatavilla: [http://www.savonsanomat.fi/uutiset/kotimaa/pitka-imetys-ei-anna-suojaa-allergioilta\(103552\).ece](http://www.savonsanomat.fi/uutiset/kotimaa/pitka-imetys-ei-anna-suojaa-allergioilta(103552).ece)
- STT Info (2008). Yli kuusi kuukautta jatkunut yksinomainen rintaruokinta ei suojaa lasta allergialta – kenties jopa päinvastoin [online]. 07.04.2008 08:42. [Lainattu 14.9.2011]. Saatavilla: <http://www.sttinfo.fi/pressrelease/detail.do?pressId=11554&type=opensearch&pageIndex=244&searchKey=296b055b-c467-11e0-8b04-290990003f74&languageId=Finnish>
- Utain (2008). Tampereen yliopiston toimittajakoulutuksen viikkolehti 6. Imettämissuosituksukset ovat ajan tasalla [online]. [Lainattu 8.5.2011]. Saatavilla: <http://utain.uta.fi/2008k/6/46760.html>
- Uusi Suomi (2008). Pitkä imetys ei anna suojaa allergioilta [online]. [Lainattu 7.4.2008]. Saatavilla: <http://www.uusisuomi.fi/kotimaa/19923-pitka-imetys-ei-anna-suojaa-allergioilta>
- Verkkouutiset (2008). Täysimetyksen pitkittäminen saattaa lisätä allergiariskiä [online]. [Lainattu 14.9.2011]. Saatavilla: <http://haku.verkkouutiset.fi/arkisto/tiede/125495.html>
- Yle Uutiset (2008a). Väitös: Pitkä täysimettäminen voi lisätä allergioita [video]. [Lainattu 14.9.2011]. Saatavilla: http://www.yle.fi/uutiset/kotimaa/2008/04/vaitos_pitka_taysimettaminen_voi_lisata_allergioita_video_289366.html

*Imetystä, rintaruokintaa vai täysimetystä? Käsitteet ja termit sekaisin
imetysuutisoinnissa*

Yle Uutiset (2008b). Ruoka-allergiat usein pelkkää kuvitelmaa [online]. [Lainattu 14.9.2011]. Saatavilla: http://yle.fi/uutiset/kotimaa/2008/10/ruoka-allergiat_usein_pelkkaa_kuvitelmaa_358232.html

Kirjallisuus

- Hasunen, Kaija & Sanna Ryyänen (2006). *Imeväisikäisten ruokinta Suomessa vuonna 2005*. Sosiaali- ja terveysministeriön selvityksiä 2005: 19. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö.
- Helsingin Sanomat (2010). Vain prosentti äidistä jatkaa täysimetystä puolen vuoden ikään [online]. [Lainattu 14.9.2011]. Saatavilla: <http://www.hs.fi/kotimaa/artikkeli/Vain+prosentti+%C3%A4ideist+%C3%A4+jatkaa+t%C3%A4ysmetyst%C3%A4+puolen+vuoden+ik%C3%A4%C3%A4n/1135261212514>.
- Imetyssanasto* (2008). Imetyksen tuki ry [online]. [Lainattu 14.9.2011]. Saatavilla: <http://www.imetys.fi/index.php/aidit-yhteiskunta/tiedotteet/imetyssanasto>
- Imetysuutisia* (2008). Täysimetyksen vaikutuksesta tehty väitös uutisoitiin virheellisesti. 1/2008, 30. Imetyksen tuki ry.
- Koskela, Merja (2002). Ways of Representing Specialized Knowledge in Finnish and Swedish Science Journalism. Julkaisussa: *LSP & Professional Communication* 2: 1, 27–40.
- KTL = Kansanterveyslaitos (2008). *Lapsen ruokavalio ennen kouluikää*. Kansanterveyslaitoksen julkaisuja 32/2008. Helsinki: Yliopistopaino.
- Loppi, Karla (2004). Ei vain hyvää, vaan parasta – täysimetystä puoli vuotta. Julkaisussa: *Imetysuutisia* 2/2004 [online]. Imetyksen tuki ry. [Lainattu 14.9.2011]. Saatavilla: <http://www.imetys.fi/index.php/aidit-yhteiskunta/tiedetta-ja-tutkimuksia/uudentaeysimetyssuosituksen-taustoja-ja-perusteita>
- Maitolaituri.fi (2008). *Väitös täysimetyksen ja allergioiden suhteesta* [online]. [Lainattu 14.9.2011]. Saatavilla: <http://maitolaituri.imetys.fi/index.php/topic,2887.0.html>
- Nuopponen, Anita (2000). Satelliter och system – att integrera begreppssystem i terminologiarbetet. Julkaisussa: Anita Nuopponen, Bertha Toft & Johan Myking (toim.). *I terminologins tjänst*. Vaasan yliopiston julkaisuja. Selvityksiä ja raportteja 59. Vaasa: Vaasan yliopisto. 128–145.
- Nuopponen, Anita (2003). Käsiteanalyysi asiantuntijan työvälineenä. Julkaisussa: Merja Koskela & Nina Pilke (toim.). *Kieli ja asiantuntijuus*. AFinLAN vuosikirja n:o 61. Jyväskylä: Suomen soveltavan kielitieteen yhdistys. 13–24.
- TENK. Tutkimuseettinen neuvottelukunta (2004). *Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausten käsitteleminen* 2. painos. Helsinki: Edita Prima Oy.
- Wüster, Eugen (1991). *Einführung in die allgemeine Terminologielehre und terminologische Lexikographie*. Hrsg. von Richard Baum u. Frank-Rutger Hausmann. 3. Aufl. Bonn: Romanistischer Verlag.